

Sygn. akt IV U 236/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2017 roku

Sąd Rejonowy w Świdnicy IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie :

Przewodniczący: SSR Maja Snopeczyńska

Protokolant : Karolina Nowicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 października 2017 roku w Ś.

sprawy z odwołania **J. Ż.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

w sprawie (...)

o zwrot zasiłku chorobowego

I. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. w sprawie (...) i ustala brak obowiązku zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego opisanego w tej decyzji;

II. zasądza od strony pozwanej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. na rzecz powoda J. Ż. kwotę 360,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Powód J. Ż. reprezentowany przez pełnomocnika U. Ż. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia (...), zobowiązującej go do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego z funduszu chorobowego w kwocie brutto 2.540,06 zł za okres od (...). W uzasadnieniu podniósł, że przedmiotowa decyzja została mu doręczona z naruszeniem przepisów dotyczących doręczeń korespondencji, bowiem powód działa za pośrednictwem pełnomocnika i w przypadku jego ustanowienia doręczenie pisma stronie nie rodzi żadnych skutków prawnych, ma jedynie charakter informacyjny.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. wniósł o odrzucenie odwołania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 360 zł. W uzasadnieniu powołano podstawę prawną decyzji, podnosząc, iż organ rentowy nie dysponował pełnomocnictwem wydanym na rzecz U. Ż., przy czym pełnomocnictwo takie znajdowało się w aktach rentowych i dotyczyło sprawy o ustalenie renty z tytułu niezdolności do pracy, zaś decyzję wysłano na adres domowy powoda tożsamy z adresem jego pełnomocnika.

W toku postępowania Sąd ustalił

następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. odmówił powodowi prawa do zasiłku chorobowego od dnia (...) do końca nieprzerwanej niezdolności do pracy z uwagi na pozostawanie w dobrowolnym ubezpieczeniu chorobowym przez okres 83 dni zamiast wymaganych 90 dni.

Od decyzji tej powód złożył odwołanie.

Pismem z dnia (...) (data wpływu do organu rentowego) powód cofnął odwołanie od decyzji odmawiającej prawa do zasiłku chorobowego w związku z orzeczeniem Lekarza Orzecznika ZUS z dnia (...) stwierdzającym całkowitą niezdolność do pracy powoda, przy czym postanowieniem z dnia(...) Sąd Rejonowy w (...)umorzył postępowanie.

Decyzją z dnia (...) organ rentowy przyznał powodowi prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia (...)

Strona pozwana decyzją z dnia (...) uchyliła decyzję z dnia (...) odmawiającą prawa do zasiłku chorobowego i przyznała powodowi prawo do tego zasiłku za okres od (...)

Pismem z dnia (...) (data wpływu do organu rentowego) powód złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia (...) przy czym pismem z dnia (...) udzielił pełnomocnictwa swojej żonie U. Ż. do reprezentowania go przed Sądem oraz organem rentowym w sprawie odwołania od w/w decyzji.

Na skutek odwołania powoda Sąd Okręgowy w (...) wyrokiem z dnia (...)(...) zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznane prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy przyznał powodowi począwszy od dnia (...)

Od wyroku tego powód złożył apelację, którą Sąd Apelacyjny (...) wyrokiem z dnia (...)roku wydanym w sprawie sygn. akt (...) oddalił.

Dowód:

- akta Sądu Rejonowego w (...)sygn. (...)

- akta Sądu Okręgowego w (...) sygn. (...)

Decyzją z dnia (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. zobowiązał powoda go do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego z funduszu chorobowego w kwocie brutto 2.540,06 zł za okres od(...)

Przedmiotowa decyzja została zaadresowana i doręczona J. Ż. w dniu (...).

Pismem z dnia(...)pełnomocnik powoda wniósł o stwierdzenie nieważności w/w decyzji oraz o wstrzymanie jej wykonania podnosząc, iż została ona wydana z naruszeniem prawa. W toku postępowania przed organem rentowym U. Ż. występowała jako pełnomocnik powoda.

W piśmie z dnia (...) kierowanym do pełnomocnika powoda organ rentowy stwierdził, że decyzja z dnia (...) zobowiązująca powoda do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego z funduszu chorobowego w kwocie brutto 2.540,06 zł powinna zostać doręczona żonie powoda jako pełnomocnikowi J. Ż..

Decyzją z dnia(...) organ rentowy odmówił stwierdzenia nieważności decyzji z dnia (...).

Dowód:

- akta ZUS – w załączeniu

W tak ustalonym stanie faktycznym

sąd zważył:

Odwołanie podlegało uwzględnieniu.

W niniejszej sprawie spornym pozostawało czy zaskarżona decyzja została skutecznie doręczona pełnomocnikowi powoda i czy odwołanie od tej decyzji wniesione zostało w terminie.

Organ rentowy twierdził, że jako stronę i adresata zaskarżonej decyzji prawidłowo wskazał J. Ż., ponieważ nie dysponował pełnomocnictwem wydanym na rzecz U. Ż..

Analiza materiału dowodowego zebranego w sprawie wykazała, że w aktach organu rentowego oprócz kserokopii pełnomocnictwa z dnia (...) udzielonego przez powoda U. Ż. w sprawie o ustalenie renty z tytułu niezdolności do pracy brak jest jakiegokolwiek innego pełnomocnictwa udzielonego żonie powoda. Natomiast w aktach sądowych dołączonych do niniejszej sprawy znajdują się pełnomocnictwa dotyczące reprezentowania powoda przez U. Ż. w konkretnych sprawach dotyczących odwołań od decyzji organu rentowego. Ponadto w piśmie z dnia (...) roku kierowanym do U. Ż. jako pełnomocnika powoda (k. 31 akt sprawy), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Departament Zasiłków w W. wyraźnie wskazał, że U. Ż. złożyła dwa pełnomocnictwa ogólne do reprezentowania powoda przez Zakładem Ubezpieczeń Społecznych: pełnomocnictwo z dnia (...) i decyzja z dnia (...) powinna zatem zostać doręczona U. Ż. jako pełnomocnikowi powoda. Wskazać również należy, że przez cały czas trwania postępowania organ rentowy traktował U. Ż. jako pełnomocnika powoda, o czym świadczą chociażby pisma kierowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. do U. Ż. – jako pełnomocnika powoda (k. 12, 15 akt organu rentowego). Fakt, że w aktach sprawy brak jest właściwego pełnomocnictwa spełniającego wymogi z art. 33 kpa nie stanowi zawinienia ze strony pełnomocnika, bowiem to po stronie organu rentowego istniał obowiązek wezwania pełnomocnika do przedłożenia prawidłowego pełnomocnictwa (art. 64 kpa).

W związku z powyższym Sąd uznał, iż doręczenie zaskarżonej decyzji nastąpiło z naruszeniem przepisów art. 40 § 2 kpa, przy czym decyzja ta nie została doręczona pełnomocnikowi powoda. Tym samym nie można uznać, że odwołanie zostało złożone po upływie terminu. Ponadto należy wskazać, że sam organ rentowy w piśmie z (...) (k. 12 akt rentowych) wskazuje, w korespondencji kierowanej do pełnomocnika powoda, że pismo z dnia (...) może zostać potraktowane jako odwołanie od decyzji zobowiązującej do zwrotu świadczenia, jednak nie wynika, z akt ZUS, aby nadano bieg temu pismu (np. wezwanie w trybie art. 64 kpa do usunięcia braków). Skoro sam organ rentowy wskazuje, że pismu z dnia (...) może stanowić odwołanie to pismu należało nadać bieg w tym zakresie; ograniczenie się do poinformowania strony, że pismo może zostać potraktowane jako odwołanie – bez określenia terminu i sposobu usunięcia braków pisma w tym zakresie – nie może potem rodzić po stronie ubezpieczonego ujemnych skutków.

Zgodnie z art. 84 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 roku , poz. 121 ze zmianami) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11.

Zgodnie zaś z art. 84 ust 2 powyżej cytowanej ustawy za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważane są:

1) świadczenia, które zostały wypłacone pomimo zaistnienia okoliczności powodujących:

a) ustanie prawa do świadczeń,

b) wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części,

jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;

2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Przepis ten, ustanawiając obowiązek zwrotu świadczenia przez osobę, która pobrała nienależne świadczenie, wskazuje istotną cechę nienależnie pobranego świadczenia w ujęciu u.s.u.s, tj. świadomość (złą wiarę) osoby pobierającej świadczenie co do nieprzysługiwania tego świadczenia w całości lub w części od początku albo w następstwie później zaszłych zdarzeń. Obowiązek zwrotu świadczenia obciąża więc tylko tego, kto przyjął świadczenie w złej wierze, mając świadomość jego nienależności. Dotyczy to zarówno osoby, która została pouczona o okolicznościach dotyczących

braku prawa do pobierania świadczenia (art. 84 ust. 2 pkt 1 u.s.u.s.), jak i osoby, która uzyskała świadczenie na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd organu wypłacającego świadczenie (art. 84 ust. 2 pkt 2 u.s.u.s.). Świadomość nienależności świadczenia może mieć źródło w pouczeniu udzielonym przez organ rentowy co do okoliczności powodujących konieczność zwrotu świadczenia, bądź też może wynikać z zawinionego działania osoby, która spowodowała wypłatę świadczeń.

W orzecznictwie sądowym, dotyczącym problematyki zwrotu nienależnie pobranych świadczeń, ugruntowany jest pogląd o możliwości domagania się przez organ rentowy zwrotu nienależnie pobranego świadczenia tylko wówczas, gdy ubezpieczonemu można przypisać złą wolę, przy czym dla ustalenia obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia, decydujące znacznie ma świadomość i zamiar ubezpieczonego, który pobrał świadczenie w złej wierze.

W niniejszej sprawie nie można uznać, by powód pobrał świadczenie w złej wierze. Jak wynika z akt sprawy powód został ogólnie pouczony o konieczności poinformowania organu rentowego o zaistnieniu okoliczności mających wpływ na prawo do pobierania zasiłku chorobowego lub świadczenia rehabilitacyjnego i związanymi z tym konsekwencjami (k. 95 akt ZUS), jednakże okoliczności takie zdaniem Sądu zaistniały dopiero z chwilą wydania wyroku przez Sąd Okręgowy w (...)którym przyznano powodowi prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, począwszy od dnia (...) Nie można zatem uznać, że powód przed datą wydania w/w wyroku miał świadomość, że pobierane przez niego świadczenie jest świadczeniem nienależnym, przy czym strona pozwana nie wykazała, aby takową wiedzę powód posiadał. Podkreślić należy, że decyzje przyznające świadczenia – zasiłek chorobowy i rentę – były zmieniane z datą wsteczną, uchylane i przyznawane ponownie – co u powoda mogło powodować brak rozeznania co do zasadności pobieranego świadczenia. Nie można w tej sytuacji przypisać powodowi złej wiary kiedy w okresie od (...)pobierał zasiłek chorobowy, tym bardziej, że w tej dacie zasiłek ten był należny, zaś stał się świadczeniem nienależnym dopiero w dniu (...), kiedy wyrok Sądu Okręgowego w (...) przyznający powodowi rentę od (...)stał się prawomocny.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, iż brak było materialnej podstawy żądania od powoda zwrotu świadczeń i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, o czym orzekł jak w punkcie I wyroku.

Orzeczenie o kosztach procesu (punkt II wyroku) znajduje oparcie w art. 98 § 1 i § 2. Wprawdzie powód poniósł koszty procesu w łącznej wysokości 498,80 zł, na którą składają się: koszty przejazdów do sądu pełnomocnika powoda oraz równowartość zarobku utraconego wskutek stawiennictwa pełnomocnika w sądzie, to zasądzając od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, Sąd miał na względzie brzmienie art. 98 § 2 k.p.c, zgodnie z którym do niezbędnych kosztów procesu prowadzonego przez stronę osobiście lub przez pełnomocnika, który nie jest adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, zalicza się poniesione przez nią koszty sądowe, koszty przejazdów do sądu strony lub jej pełnomocnika oraz równowartość zarobku utraconego wskutek stawiennictwa w sądzie. Suma kosztów przejazdów i równowartość utraconego zarobku nie może przekraczać wynagrodzenia jednego adwokata wykonującego zawód w siedzibie sądu procesowego. Natomiast zgodnie z § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, obowiązującego w dniu wniesienia pozwu stawki minimalne wynoszą 360 zł w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego.